Forensic Science, 4'2026
ISSN: 3083-6085 (print), 3083-6093 (online)

УДК 347.948:341.9
DOI https://doi.org/10.32782/forensic.science.2026.4.14

Інесса Овсянникова
доктор філософії,
провідний науковий співробітник сектору економічних досліджень
лабораторії економічних, товарознавчих досліджень
та досліджень об'єктів інтелектуальної власності,
Національний науковий центр «Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України
https://orcid.org/0000-0002-3351-7781

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті досліджено трансформацію судово-експертної діяльності в умовах глобалізації, визначено сучасні виклики та перспективи її розвитку. Обґрунтовано, що глобалізаційні процеси впливають на організаційні, правові, методичні та технологічні засади судової експертизи, зумовлюючи необхідність удосконалення підходів до її здійснення та забезпечення належної якості експертних досліджень. Особливого значення ці процеси набувають для України в умовах європейської інтеграції, воєнного стану та зростання кількості кримінальних правопорушень, розслідування яких потребує міжнародної взаємодії.

Проаналізовано роль міжнародного співробітництва в розвитку судово-експертної діяльності та інтеграції України до міжнародного експертного простору. Визначено, що така взаємодія сприяє обміну професійним досвідом, науковими й методичними напрацюваннями, розвитку єдиних підходів до проведення експертних досліджень та підвищенню довіри до їх результатів. Акцентовано увагу на необхідності врахування міжнародних стандартів діяльності експертних установ і адаптації відповідних практик до національних правових умов.

Розглянуто проблемні питання правового й організаційного забезпечення судово-експертної діяльності в Україні, зокрема необхідність удосконалення механізмів міжнародної взаємодії та використання результатів експертних досліджень, проведених за кордоном. Окрему увагу приділено цифровізації судової експертизи, поширенню електронних і цифрових доказів та необхідності розвитку відповідного правового й методичного забезпечення.

Зроблено висновок, що подальша трансформація судово-експертної діяльності має ґрунтуватися на поєднанні національних підходів із міжнародними стандартами та практиками. Перспективними напрямами визначено поглиблення міжнародного співробітництва, гармонізацію національних підходів із європейськими стандартами, розвиток цифрових технологій, удосконалення правового й методичного забезпечення та підвищення професійної компетентності судових експертів.

Ключові слова: *судово-експертна діяльність, судова експертиза, експерт, глобалізація, трансформація, міжнародне співробітництво, європейська інтеграція, міжнародні стандарти, цифровізація.*

Постановка проблеми. Глобалізаційні процеси істотно впливають на розвиток правових систем і механізмів забезпечення правосуддя, зумовлюючи посилення міжнародної взаємодії, інтеграцію національних правових інститутів та формування нових підходів до здійснення правозастосовної діяльності. Зазначені процеси безпосередньо стосуються і судово-експертної діяльності, оскільки сучасне судочинство дедалі частіше пов'язане з необхідністю дослідження об'єктів, документів, цифрової інформації та інших матеріалів, що мають іноземний елемент, а також із залученням спеціальних знань та експертних можливостей, які виходять за межі однієї національної юрисдикції.

Проблематика впливу глобалізації на судово-експертну діяльність уже була предметом наукового дослідження, зокрема в контексті того, що глобалізаційні процеси зумовлюють необхідність розвитку міжнародного співробітництва у сфері судової експертизи, а також удосконалення правового регулювання й організаційних засад експертної діяльності [1, с. 169–184]. Однак динамічні зміни у сфері міжнародного співробітництва, цифровізація доказової інформації, розвиток нових технологій, посилення ролі міжнародних експертних інституцій та європейська інтеграція України зумовлюють необхідність подальшого дослідження зазначеної проблематики.

Особливого значення ці питання набули в умовах збройної агресії проти України та необхідності документування й розслідування значної кількості кримінальних правопорушень, у тому числі міжнародних злочинів. Проведення відповідних судових експертиз у таких умовах може потребувати міжнародної взаємодії, використання можливостей іноземних експертних установ, залучення міжнародних експертів та застосування сучасних методів дослідження. Як зазначає О. Агапова, розвиток судової експертизи в контексті відновлення справедливості для України безпосередньо пов'язаний із міжнародною співпрацею, інтеграцією української системи судово-експертного забезпечення до європейського простору та використанням потенціалу міжнародних експертних інституцій [2, с. 18–22].

Водночас чинне правове регулювання судово-експертної діяльності України формувалося переважно з урахуванням національної моделі здійснення експертної діяльності та не в усіх аспектах відповідає сучасним формам міжнародної взаємодії. Це проявляється, зокрема, у відсутності законодавчо визначеного комплексного підходу до регулювання окремих форм міжнародного співробітництва у сфері судової експертизи, недостатній визначеності правового статусу та порядку взаємодії українських та іноземних експертних установ, а також у необхідності адаптації національних нормативних і методичних засад до сучасних міжнародних та європейських підходів.

Окремого дослідження потребують питання правового забезпечення використання цифрової інформації як об'єкта судово-експертного дослідження, отримання електронних доказів з іноземних юрисдикцій, забезпечення їх автентичності та цілісності, а також можливості використання результатів експертних досліджень, проведених із застосуванням міжнародних процедур. У зв'язку із цим проблема вдосконалення правового регулювання судово-експертної діяльності в умовах глобалізації набуває не лише теоретичного, а й безпосереднього практичного значення.

Отже, актуальним є комплексне дослідження сучасних трансформацій судово-експертної діяльності під впливом глобалізаційних процесів, визначення основних проблем її правового регулювання й обґрунтування напрямів подальшого розвитку з урахуванням міжнародного досвіду, європейської інтеграції України та сучасних потреб експертного забезпечення правосуддя.

Мета статті. Метою статті є дослідження сучасних тенденцій розвитку судово-експертної діяльності в умовах глобалізації, визначення основних проблем її правового регулювання й обґрунтування напрямів удосконалення нормативно-правового й організаційного забезпечення судової експертизи з урахуванням міжнародного досвіду, європейської інтеграції України та сучасних потреб експертного забезпечення правосуддя.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питання правового забезпечення та сучасного розвитку судово-експертної діяльності досліджувалися в працях українських та зарубіжних науковців. Зокрема, В. Р. Остропільцем досліджувався механізм правового регулювання судово-експертної діяльності та проблеми її нормативного забезпечення [3, с. 120–128]. О. М. Клюєвим досліджувалися питання міжнародного наукового співробітництва судово-експертних установ як механізму розвитку судової експертизи, зокрема через обмін науковим досвідом, проведення спільних досліджень, використання сучасних технологій та орієнтацію на європейські стандарти [4, с. 37–39]. Ю. М. Чорноус та О. А. Лопатою розглянуто правові засади міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності та визначено основні напрями такої взаємодії [5, с. 6–12]. В. Ю. Шепітьком та М. В. Шепітьком досліджено роль криміналістики та судової експертизи в міжнародному співробітництві під

час розслідування злочинів, звернено увагу на зростання значення спеціальних знань у протидії злочинності, що виходить за межі юрисдикції однієї держави [6, с. 179–186].

Важливим для розуміння сучасних тенденцій розвитку судово-експертної діяльності є також дослідження її ефективності та якості. І. Петрова, Д. Чекін та К. Силенок розглянули наукові підходи до оцінювання соціальної ефективності судової експертизи через визначення й аналіз відповідних критеріїв і показників. Автори обґрунтовують багатогранний характер соціальної ефективності судової експертизи та визначають соціальні наслідки функціонування інституту судової експертизи як найбільш доцільну форму її показників [7, с. 176–183]. Проблематика ефективності судово-експертної діяльності також знайшла відображення в дисертаційному дослідженні І. М. Овсянникової, у якому питання результативності й ефективності функціонування судово-експертних установ розглядаються у взаємозв'язку з удосконаленням організаційно-правових засад їх діяльності та підвищення якості експертного забезпечення правосуддя [8].

У зарубіжній науковій літературі розвиток судової експертизи досліджується також крізь призму міжнародної стандартизації, акредитації та взаємного визначення результатів експертних досліджень. Зокрема, R. Jurka та V. E. Kurapka аналізують проблеми взаємного визнання результатів судово-експертної діяльності в кримінальному судочинстві Європейського Союзу [9, с. 69–77], а L. Wilson-Wilde досліджує формування міжнародних стандартів у сфері судової науки і значення стандартизації для забезпечення якості та міжнародного визнання результатів експертної діяльності [10, с. 1–9].

Важливе значення для дослідження сучасного стану судово-експертної діяльності мають також праці, присвячені її розвитку в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Зокрема, О. Г. Стрельченко, О. С. Доценко, К. А. Стрельченко та І. Г. Бухтіярова визначають основні напрями вдосконалення судово-експертної діяльності в період воєнного стану та в повоєнний період, наголошуючи на необхідності адаптації експертного забезпечення правосуддя до нових викликів [11, с. 382–393].

Сучасний етап розвитку судово-експертної діяльності характеризується появою нових викликів, пов'язаних із глобалізацією, міжнародною інтеграцією, цифровізацією та необхідністю міжнародного забезпечення правосуддя. У цьому контексті О. Агапова розглядає судову експертизу крізь призму відновлення справедливості для України, акцентуючи увагу на розвитку міжнародного співробітництва й інтеграції української системи судово-експертного забезпечення до європейського простору. Науковиця зауважує, що в умовах глобалізації правоохоронної системи важливо враховувати зарубіжний досвід, оскільки він дає змогу сформувати ефективні механізми забезпечення об'єктивності та неупередженості експертиз у кримінальних провадженнях [2, с. 36]. На вирішальну роль спеціальних знань у механізмі дотримання прав та основоположних свобод людини і громадянина та необхідності приділення особової уваги міжнародному співробітництву в судово-експертній діяльності наголошує І. І. Яценко [12, с. 96].

Водночас комплексного дослідження потребує саме правове регулювання судово-експертної діяльності в умовах глобалізації з урахуванням трансформації міжнародного співробітництва, розвитку цифрових технологій, міжнародних стандартів та сучасних викликів для системи судово-експертного забезпечення правосуддя.

Виклад основного матеріалу. Останніми роками глобалізація стала одним із найбільш уживаних понять у різних наукових сферах, водночас єдиної концептуальної системи поглядів щодо розуміння його змістовності й характеру впливу до сьогодні так і не сформовано [1, с. 170]. Як об'єктивний процес розвитку сучасного суспільства глобалізація зумовлює трансформацію не лише економічних, політичних і соціальних відносин, а й механізмів здійснення правосуддя. Розширення транскордонних зав'язків, інтенсифікація міжнародного руху осіб, товарів, фінансових результатів та інформації спричиняють появу кримінальних проваджень, у межах яких доказова інформація формується на території декількох держав. Так, на думку В. Негребецького, із глобалізацією світових процесів, розвитком технологій та зростанням швидкості передачі інформації нагальною проблемою стало виникнення злочинності поза межами однієї держави та її вихід на міжнародний рівень. Це створило

виклик у протидії такій злочинності та зумовило необхідність спрямування криміналістичних і судово-експертних знань на допомогу правозастосовній діяльності [14, с. 202].

За таких умов судово-експертна діяльність уже не може розглядатися суто як внутрішній елемент національної системи правосуддя, оскільки її здійснення дедалі частіше передбачає використання результатів досліджень, матеріалів, інформації та професійних можливостей, пов'язаних з іншими державами. У цьому контексті доцільно розмежовувати поняття судово-експертної діяльності та її міжнародного виміру. Судово-експертна діяльність за своєю сутністю залишається діяльністю, що здійснюється відповідно до визначеного національним законодавством процесуального порядку та спрямована на забезпечення правосуддя спеціальними знаннями. Водночас її міжнародний вимір виникає у випадках, коли хоча б один з елементів експертного забезпечення пов'язаний з іншою державою. Таким елементом можу бути суб'єкт експертної діяльності, об'єкт дослідження, джерело інформації, місце отримання матеріалів, застосування іноземних методик або стандартів, а також подальше використання результатів експертизи в іншій державі.

Такий підхід відповідає тенденціям розвитку міжнародної взаємодії у сфері судової експертизи, яка поступово виходить за межі традиційного обміну інформацією між експертними установами й охоплює спільну наукову і практичну діяльність, професійний обмін, підготовку експертів, розроблення та впровадження взаємно узгоджених методичних підходів, участь у міжнародних професійних мережах і забезпечення відповідності діяльності експертних установ міжнародним стандартам. Отже, глобалізаційні процеси впливають не лише на зміст судово-експертної діяльності, а й на вимоги до її якості, організації та нормативно-правового забезпечення.

Важливим проявом зазначених процесів є розвиток міжнародних професійних мереж, діяльність яких спрямована на зближення підходів до судової науки та забезпечення професійної взаємодії експертних установ різних держав, адже відновлення справедливості для України неможливе без активного співробітництва з міжнародними суб'єктами та представниками експертної спільноти [2, с. 21]. Одним із найбільш вагомих прикладів такої взаємодії є European Network of Forensic Institutes (ENFSI), діяльність якої спрямована на розвиток співробітництва між європейськими судово-експертними установами, обмін професійними знаннями та досвідом, розвиток передових методів дослідження й підвищення якості судово-експертної діяльності. Участь національних експертних установ у міжнародних професійних мережах створює передумови для формування спільного професійного середовища та поступового зближення організаційних, методичних і професійних підходів. Спільні дослідження, професійні обговорення, обмін методиками, проведення навчальних заходів. Стажування й участь у діяльності міжнародних експертних мереж сприяють розвитку національної системи судової експертизи та підвищенню рівня професійної компетентності експертів.

Водночас міжнародна взаємодія у сфері судової експертизи не означає автоматичного застосування законодавства або процесуальних правил однієї держави на території іншої. Її практична реалізація безпосередньо пов'язана з необхідністю узгодження правових, організаційних та методичних підходів, що діють у різних національних системах. Особливого значення це набуває у випадках, коли результати судово-експертного дослідження, проведеного в одній державі, мають бути використані як доказ у кримінальному провадженні іншої держави.

На цю проблему звертають увагу R. Jurka та V. E. Kurapka, досліджуючи виклики, пов'язані із взаємним визнанням доказів у кримінальному судочинстві держав Європейського Союзу. Автори зазначають, що відсутність єдиного підходу до використання судової науки під час збирання та передачі доказів між державами, зумовлена відмінностями у стандартах якості та методологічних стандартах надання судово-експертних послуг, обмежує ефективність принципу взаємного визнання [9, с. 69–77]. Така позиція свідчить про те, що міжнародна взаємодія у сфері судової експертизи потребує не лише належних процедур передачі доказової інформації, а й певного рівня узгодженості вимог до її отримання та дослідження. Водночас міжнародне співробітництво має розглядатися

як один із механізмів формування спільних підходів до якості експертних досліджень. Актуальним постає питання не лише щодо порядку отримання та передачі доказової інформації, а й щодо забезпечення її належної якості та можливості подальшого використання відповідно до вимог держави, у якій вона використовуватиметься.

Саме забезпечення якості є одним із ключових питань сучасної судово-експертної діяльності. У міжнародному професійному середовищі якість результатів експертного дослідження дедалі більше пов'язується не лише з кваліфікацією конкретного експерта, а й з належною організацією діяльності експертної установи або лабораторії, компетентністю персоналу, валідністю застосованих методів, належним документуванням процедур, контролем якості та можливістю перевірки отриманих результатів. У цьому аспекті важливу роль відіграють міжнародні стандарти, які є ключовими у формуванні єдиних підходів до забезпечення якості судово-експертної діяльності. Відповідність експертних установ міжнародно визнаним вимогам до компетентності, організації роботи та контролю якості створює передумови для більш ефективної професійної взаємодії та взаємного визнання результатів експертної діяльності. Тому гармонізація національних підходів із міжнародними стандартами має розглядатися як один із напрямів розвитку судово-експертної діяльності в умовах глобалізації.

Окремого значення набуває цифровізація доказової інформації, яка істотно змінює характер міжнародної взаємодії у сфері судової експертизи. Якщо традиційно міжнародний компонент експертного дослідження був переважно пов'язаний із переміщенням фізичних об'єктів, документів або зразків через державний кордон, то в сучасних умовах значна частина інформації існує в електронній формі та може зберігатися на серверах, у хмарних середовищах або на цифрових платформах, розташованих у різних юрисдикціях. Унаслідок цього виникають нові правові й організаційні питання щодо отримання, збереження, передачі та дослідження електронних даних, а також щодо підтвердження їх автентичності та цілісності.

Проблематика транскордонних електронних доказів набуває особливої актуальності через те, що місце фізичного зберігання цифрової інформації не завжди збігається з місцем перебування особи, яка її створила, або державою, у якій здійснюється кримінальне провадження. Це ускладнює застосування традиційних механізмів отримання доказів та потребує розвитку спеціальних процедур міжнародного доступу до електронних даних. Отже, судово-експертна діяльність у цій сфері повинна враховувати не лише технічні можливості дослідження цифрової інформації, а й правові умови її отримання та подальшого використання як доказу.

Таким чином, цифровізація посилює вже наявну проблему співвідношення національних правових вимог і міжнародних процедур. Для судового експерта принципове значення має можливість отримати цифровий об'єкт або його копію у такому стані, який дає змогу провести дослідження й забезпечити достовірність отриманих результатів. Водночас питання законності отримання електронних даних, повноважень суб'єкта, який їх отримав, дотримання процедур міжнародної правової допомоги та допустимості відповідної інформації вирішуються в межах компетенції уповноважених органів і суду. Це ще раз підтверджує необхідність чіткого розмежування процесуальних функцій та експертної діяльності.

У цьому контексті вдосконалення правового регулювання судово-експертної діяльності доцільно пов'язувати не лише зі внесенням окремих змін до чинних нормативно-правових актів, а й з формуванням системного підходу до її міжнародного виміру. Такий підхід має передбачати узгодження положень законодавства у сфері судової експертизи з нормами процесуального законодавства та міжнародними договорами України, визначення правових механізмів взаємодії українських та іноземних експертних установ, удосконалення процедур використання результатів експертних досліджень, проведених за кордоном, а також розвиток нормативних засад роботи із цифровими доказами транскордонного походження.

Отже, у контексті реформування національної системи судової експертизи важливо враховувати передові міжнародні практики й адаптувати їх відповідно до українських правових і соціально-економічних реалій [14, с. 39].

Глобалізація ж зумовлює поступовий перехід від переважно національної моделі функціонування судово-експертної діяльності до моделі, що передбачає її активну взаємодію з іноземними експертними установами, міжнародними професійними мережами та компетентними органами інших держав. У таких умовах основним завданням правового регулювання стає забезпечення узгодженості національних і міжнародних механізмів, збереження процесуальних гарантій проведення експертизи, забезпечення якості та достовірності експертних досліджень і створення належних умов для використання їх результатів у різних юрисдикціях. Саме системне поєднання нормативного, організаційного, методичного та технологічного розвитку судово-експертної діяльності може забезпечити її ефективне функціонування в умовах глобалізації та подальшої європейської інтеграції України.

Список використаної літератури:

1. Кіпоурас П., Овсянникова І. Судово-експертна діяльність в умовах глобалізації. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2021. Вип. 3 (25). С. 169–184. DOI: https://doi.org/10.32353/khrife.3.2021.12.
2. Агапова О. Судова експертиза в контексті відновлення справедливості для України. *Судова експертиза*. 2025. № 1. С. 18–22. DOI: https://doi.org/10.32782/forensic.science.2025.1.3.
3. Остропілець В. Р. Правове забезпечення судово-експертної діяльності: сучасний аспект. *Архів кримінології та судових наук*. 2020. № 1. С. 120–128. DOI: https://doi.org/10.32353/acfs.1.2020.10.
4. Клюєв О. М. Міжнародне наукове співробітництво – ефективний механізм удосконалення судово-експертної діяльності. *Актуальні питання судової експертизи і криміналістики : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф.-полілогу* (м. Харків, 15–16 квіт. 2021 р.). Харків : ХНДІСЕ, 2021. С. 37–39.
5. Чорноус Ю. М., Лопата О. А. Правові засади міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності. *Криміналістичний вісник*. 2016. № 1 (25). С. 6–12.
6. Шепітько В. Ю., Шепітько М. В. Роль криміналістики та судової експертизи в міжнародному співробітництві з розслідування злочинів. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2021. Т. 28, № 1. С. 179–186. DOI: https://doi.org/10.37635/jnalsu.28(1).2021.179-186.
7. Petrova I., Chekin D., Sylenok K. Scientific approaches to evaluation of social efficiency of forensic examination. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. 2021. Special Issue № 1 (113). P. 176–183. DOI: https://doi.org/10.31733/2078-3566-2021-5-176-183.
8. Овсянникова І. М. Адміністративно-правове регулювання судово-експертної діяльності: проблеми підвищення ефективності : дис. … д-ра філософії : 081 Право. Харків, 2023. 243 с.
9. Jurka R., Kurapka V. E. Forensic Science in the European Union Criminal Justice: the Challenges for Mutual Recognition. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. 2017. Vol. 8, No. 1. P. 69–77. DOI: https://doi.org/10.14505/jarle.v8.1(23).08.
10. Wilson-Wilde L. The international development of forensic science standards – A review. *Forensic Science International*. 2018. Vol. 288. P. 1–9. DOI: https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2018.04.009.
11. Стрельченко О. Г., Доценко О. С., Стрельченко К. А., Бухтіярова І. Г. Напрямки удосконалення судово-експертної діяльності у період воєнного стану та у повоєнний період. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 2 (32). С. 382–393. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-2(32)-382-393.
12. Яценко І. І. Судова експертиза як об’єкт адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва. *Право і безпека*. 2020. № 3 (78). С. 96–102. DOI: https://doi.org/10.32631/pb.2020.3.12.
13. Негребецький В. Перспективи європейського міжнародного співробітництва в галузі судової експертизи. *The formation and peculiarities of the implementation of the European Union’s Eastern policy* : scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2022. P. 202–213. DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-224-1-15.
14. Бондаренко-Берегович, В. В. Судово-експертна діяльність у світі: інституційні особливості та перспективи для України. *Українська поліцеїстика: теорія, законодавство, практика*. 2025. № 1. С. 36–42. DOI: https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-1-13-6.

References:

1. Kipouras, P., Ovsiannykova, I. (2021). Sudovo-ekspertna diialnist v umovakh hlobalizatsii [Forensic science activity in globalization context]. *Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics,* 3(25), 169–184. https://doi.org/10.32353/khrife.3.2021.12 [in Ukrainian].
2. Agapova, O. (2025). Sudova ekspertyza v konteksti vidnovlennia spravedlyvosti dlia Ukrainy [Forensic examination in the context of restoring justice for Ukraine]. *Forensic Science*, (1), 18–22. https://doi.org/10.32782/forensic.science.2025.1.3 [in Ukrainian].
3. Ostropilets, V. (2020). Pravove zabezpechennia sudovo-ekspertnoi diialnosti: suchasnyi aspekt [Legal ensuring of forensic activity: modern aspect]. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*, *1*, 120–128. https://doi.org/10.32353/acfs.1.2020.10 [in Ukrainian].
4. Kliuiev, O. M. (2021). Mizhnarodne naukove spivrobitnytstvo – efektyvnyi mekhanizm udoskonalennia sudovo-ekspertnoi diialnosti [International scientific cooperation as an effective mechanism for improving forensic expert activity]. *Aktual'ni pytannia sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky: Zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii-polilohu* (m. Kharkiv, 15–16 kvit. 2021 r.). Kharkiv: KhNDE, 2021. P. 37–39 [in Ukrainian].
5. Chornous, Yu. M., & Lopata, O. A. (2016). Pravovi zasady mizhnarodnoho spivrobitnytstva u sferi sudovo-ekspertnoi diialnosti [Legal principles of international cooperation in the field of forensic expert activity]. *Kryminalistychnyi visnyk*, 1(25), 6–12 [in Ukrainian].
6. Shepitko, V. Yu., & Shepitko, M. V. (2021). Rol kryminalistyky ta sudovoi ekspertyzy v mizhnarodnomu spivrobitnytstvi z rozsliduvannia zlochyniv [The role of criminalistics and forensic examination in international cooperation in crime investigation]. *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy, 28*(1), 179–186. https://doi.org/10.37635/jnalsu.28(1).2021.179-186 [in Ukrainian].
7. Petrova, I., Chekin, D., & Sylenok, K. (2021). Scientific approaches to evaluation of social efficiency of forensic examination. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*, *1*(113), 176–183. https://doi.org/10.31733/2078-3566-2021-5-176-183 [in English].
8. Ovsiannykova, I. M. (2023). *Administratyvno-pravove rehuliuvannia sudovo-ekspertnoi diialnosti: problemy pidvyshchennia efektyvnosti* [Administrative and legal regulation of forensic expert activity: Problems of increasing efficiency] (Doctoral dissertation, National University of Pharmacy). Kharkiv [in Ukrainian]
9. Jurka, R., & Kurapka, V. E. (2017). Forensic science in the European Union criminal justice: The challenges for mutual recognition. *Journal of Advanced Research in Law and Economics, 8*(1), 69–77. https://doi.org/10.14505/jarle.v8.1(23).08 [in English].
10. Wilson-Wilde, L. (2018). The international development of forensic science standards – A review. *Forensic Science International,* 288, 1–9. DOI: 10.1016/j.forsciint.2018.04.009 [in English].
11. Strelchenko, O., Dotsenko, O., Strelchenko, K., & Bukhtiiarova, I. (2025). Directions for improving forensic expert activities during martial law and in the post-war period. *Perspectives and Innovations of Science*, (2), 382–393. DOI: 10.52058/2786-6300-2025-2(32)-382-393 [in English].
12. Yatsenko, I. (2020). Sudova ekspertyza yak obiekt administratyvno-pravovoho rehuliuvannia mizhnarodnoho spivrobitnytstva [Forensic Examination as an Object of Administrative and Legal Regulation of International Cooperation]. *Law and Safety*, *78*(3), 96–102. https://doi.org/10.32631/pb.2020.3.12 [in Ukrainian].
13. Nehrebetskyi, V. (2022). Perspektyvy yevropeiskoho mizhnarodnoho spivrobitnytstva v haluzi sudovoi ekspertyzy [The prospects for European international cooperation in the field of forensic science]. *The formation and peculiarities of the implementation of the European Union's Eastern policy* : scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 202–213. https://doi.org/10.30525/978-9934-26-224-1-15 [in Ukrainian].
14. Bondarenko-Berehovych, V. (2025). Sudovo-ekspertna diialnist u sviti: instytutsiini osoblyvosti ta perspektyvy dlia Ukrainy [Forensic expert activity in the world: institutional features and prospects for Ukraine]. *Ukrainian polyceistics: theory, legislation, practice,* 1, 36–42. https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-1-13-6 [in Ukrainian].

Inessa Ovsiannykova. Transformation of forensic expert activity in the context of globalization: current challenges and prospects

The article examines the transformation of forensic expert activity in the context of global context of globalization and identifies current challenges and prospects for its further development. It substantiates that globalithation processes affect the organizational, legal, methodological, and technological foundations of forensic science, thereby necessitating the improvement of approaches to the conduct of forensic examinations and the enhancement of the quality of expert research. These processes are of particular importance for Ukraine in the context of European integration, martial law, and the growing number of criminal offences and international crimes whose investigation requires international cooperation.

The role of international cooperation in the development of forensic expert activity and Ukraine's integration into the international forensic community is analysed. Such cooperation contributes to the exchange of professional experience, scientific and methodological developments, the development of common approaches to forensic examinations, and increased confidence in their results. Particular attention is paid to the importance of taking into account international standards governing the activities of forensic institutions and adapting relevant international practices to national legal conditions.

The article considers problematic issues related to the legal and organizational support of forensic expert activity in Ukraine, particularly the need to improve mechanisms of international cooperation and the use of the results of forensic examinations conducted abroad. Special attention is devoted to the digitalization of forensic science, the increasing use of electronic and digital evidence, and the need to develop appropriate legal and methodological frameworks for obtaining, preserving, transferring, and examining such information, including in cross-border cases.

It is concluded that the further transformation of forensic expert activity should be based on a combination of national approaches with international standarts and practices. Promising directions for its development include strengthening international cooperation, harmonizing national approaches with European standards, developing digital technologies, improving legal and methodological frameworks, and enhancing the professional competence of forensic experts.

***Keywords**: forensic expert activity, forensic science, forensic examinaton, forensic expert, globalization, transformation, international cooperation, European integration, standards, digitalization.*

Дата першого надходження статті до видання: 09.10.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 03.11.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 18.11.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії
відкритого доступу (CC BY 4.0)